

захищає населення. Зміни, що відбулися значно збільшили рівень довіри населення.

Отже, щодо пріоритетних напрямків політики держави МВС України у сфері реформування правоохоронних органів, то мають бути підвищені вимоги щодо професіоналізму кадрів органів поліції; удосконалення системи управління та оптимізація діяльності; адекватне реагування на нові виклики та загрози. Напрями державної політики МВС України у правоохоронній сфері мають стосуватися інституційних змін у системі, як апарату МВС України, так і інших центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується МВС України.

Література

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР / *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Концепція першочергових заходів реформування системи Міністерства внутрішніх справ: <https://www.npu.gov.ua/uk/publish/article/1221414>.
3. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення дотримання прав учасників кримінального провадження та інших осіб правоохоронними органами під час здійснення досудового розслідування: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62853.
4. Хамула П.І. Правоохоронні органи в системі органів державної влади: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2015. 235 с.
5. Хамула П. Особливості становлення та розвитку правоохоронних органів на території України: історичний аспект / *Віче*. 2015. № 4. С. 28-31.
6. Бородін Д.І. Правоохоронні органи України: поняття та функції / *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2015. № 2. С. 47-51.

Окунська М.О.

студентка юридичного факультету

Науковий керівник – к.ю.н., доцент **Талдикін О.В.**

(Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ЗАКОНОДАВЧОЇ НАРОДНОЇ ІНІЦІАТИВИ

Аналізуючи законодавство зарубіжних держав, автор звернула увагу на те, що в конституціях деяких країн, зокрема, Бразилії, Австрії, та деяких інших для позначення народної законодавчої ініціативи використовують поняття «народна ініціатива». У вітчизняному довіднику народна ініціатива визначається як інститут у конституційному праві низки зарубіжних країн; механізм реалізації права законодавчої ініціативи безпосередньо населенням, для чого необхідно зібрати на підтримку законопроекту певну кількість голосів виборців [1, с. 46].

Проблеми права законодавчої народної ініціативи у свої працях висвітлили такі науковці, як К.Ю. Алданова, В.С. Ковальський, Я.О. Берназюк, В.Ф. Нестерович, А.В. Грищенко, І.О. Дідковська, Г.І. Дутка, Є.П. Євграфова, І.В. Лозинська, Т.О. Тополянська, Г.В. Задорожня, І.В. Іванчо, І.П. Козінцев, А.Л. Крутько, Ю.Р. Мірошніченко, О.В. Мурашин, І.М. Овчаренко, І.Є. Словська та ін.

Вперше утвердившись у швейцарському кантоні Вадуц у 1845 р., а на початку ХХ ст. поширившись і в США, народна законодавча ініціатива ані в США, ані у Швейцарії до сьогодні не отримали свого поширення на загально-федеральному рівні [2, с. 120].

При цьому вона не передбачає проведення референдуму щодо відповідного законопроекту. За народною ініціативою допускається розгляд у парламенті як звичайних законопроектів, так і проектів конституційних поправок. Однак в Австрії, Албанії, Іспанії, Італії, Латвії та Польщі за народною ініціативою можуть бути прийняті тільки звичайні закони, а в Молдові – закони про внесення змін до Конституції.

Нині громадська правотворча ініціатива отримала широке визнання в США, Німеччині, Швейцарії, Італії, Іспанії. Даний інститут передбачений також конституціями Польщі, Словенії, Румунії, Латвії та Литви. Тим не менш у низці країн народна правотворча ініціатива не знайшла належного визнання.

Народна ініціатива не застосовується в країнах з англосаксонською правовою системою, зокрема у Великобританії. Це пояснюється сильними традиціями представницької системи [3, с. 98].

У сучасний період право народної законодавчої ініціативи зафіксоване Конституціями Поль-

щі, Бразилії та інших країн, а також Основними Законами таких пострадянських держав як Грузія, Білорусь, Киргизстан.

Народна законодавча ініціатива може здійснюватися як на загальнодержавному рівні, так і на рівні суб'єктів федерації і на муніципальному рівні [4, с. 34].

Виходячи з сутності демократії (народ як єдине джерело влади), кожен громадянин має право на законотворчу діяльність, законодавчу ініціативу. Інше питання полягає в тому, як слід враховувати законодавчу ініціативу громадян. Таким чином, у більшості європейських країн народна законодавча ініціатива належить до групи форм безпосередньої демократії, яка об'єднує як імперативні, так і консультативні елементи.

Тобто, реалізація громадянами права законодавчої ініціативи, залучені до створення законодавчого органу законопроекту, який необхідним чином підтримується великою групою виборців імперативним способом зобов'язує парламентаріїв розглядати його нарівні з іншими законопроектами, але остаточне рішення щодо запропонованого законопроекту приймається не суб'єктами безпосереднього народовладдя, а парламентом, який на підставі його правового статусу зобов'язаний прийняти закони. Таке прояв прямої реалізації влади народом не призводить до остаточних правових наслідків, але поєднується з діяльністю представницьких установ на її різних етапах та доповнює це.

У зарубіжних країнах механізм реалізації законодавчих ініціативи громадянами детально регулюється спеціальними законами про народну законодавчу ініціативу, а також у деяких галузевих законодавчих актах. Крім того, в деяких країнах існує єдиний закон про народну законодавчу ініціативу (Австрія, Білорусь, Польща, Іспанія, Португалія, Румунія, Фінляндія); в інших, існує комплексний закон про референдум і про народну ініціативу (Ліхтенштейн, Киргизстан, Італія, Сербія, Словенія, Македонія).

Правотворча діяльність народу, на думку А. Янчука, має особливий характер, без якої безпосередня владна діяльність народу не мала б цілісного та завершеного вигляду, зовнішнього виразу такої діяльності. Також дана діяльність має найбільш точне документальне і текстуальне оформлення, тобто абсолютно визначений формально-юридичний результат такої діяльності [5, с. 121].

Однією з останніх сучасних тенденцій розвитку національних законодавств європейських країн є надання державної підтримки тим народним законодавчим ініціативам, які здобули необхідний рівень підтримки з боку виборців (Австрія, Іспанія), тоді як в більшості зарубіжних країн обов'язок фінансування народної законодавчої ініціативи покладається на ініціативні групи громадян. Як показує практика, реалізація народної законодавчої ініціативи вимагає значних витрат – понад мільйон доларів для організації проведення агітаційної кампанії за участі тисячі громадян, обговорення законопроекту і доведення всієї необхідної інформації до виборців. Відповідно, народна законодавча ініціатива може стати потенційним засобом поширення корупції в країні, адже її максимальне використання буде досягнуто лише на рівні добре спланованих і профінансованих інвесторів з усіма необхідними організаційними та технологічними ресурсами [5, с. 122].

У деяких високо розвинутих демократичних федеративних державах, а саме у Швейцарії, є недостатнім закріплення народної законодавчої ініціативи на канонічному рівні. На федеративному рівні законодавчої ініціативи не існує, а є лише конституційна ініціатива щодо часткового чи повного її перегляду. Громадяни хочуть урегулювати питання на федеральному рівні, але так як можливість народу вносити законопроекти чи зміни до закону відсутня, то, як наслідок, можна бачити втручання до конституції з метою внести до неї деякі доповнення. Наслідком цього, Федеральна Конституція Швейцарії з моменту її прийняття 1874 року збільшилась вдвічі і навряд чи може вважатися лапідарним документом. Якщо виходити з позиції, що Конституція повинна містити загальні основоположні права, свободи, обов'язки людини та принципи й головні положення всієї системи держави, автор вважає за необхідне впровадження народної законодавчої ініціативи на федеральному рівні. Саме регламентація даної форми безпосередньої демократії в Союзній Конституції дасть можливість громадянам більшою мірою брати участь у законодавчому житті Федерації за допомогою прийняття союзних законів та зменшить кількість ініціювання повного та часткового перегляду Конституції. Але не глядячи на те, що 18 квітня 1999 року була прийнята нова Федеративна Конституція Швейцарії, положення про народну законодавчу ініціативу вона не містила [6, с. 17].

Отже, законодавча ініціатива – це дієва форма безпосередньої демократії, яка займає пріоритетне місце в системі законодавства європейських країн. Як свідчить практика європейських країн, можна сказати, що запровадження законодавчої народної ініціативи не буде достатньо лише на конституційному рівні. Законодавча ініціатива є позитивною та дієвою формою прояву безпосередньої демократії, але досить складним інститутом, запровадження в Україні якого потребує більш детального аналізу практики європейських країн.

Література

1. Крутько А.Л. Поняття народної законодавчої ініціативи та її види / *Проблеми законності*. 2015. С. 43-52.
2. Галус О.О. Народна законодавча ініціатива як форма безпосереднього народовладдя: перспективи нормативно-правового регулювання в Україні. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету*. Серія Право. 2013. Вип. 23. Ч.1. Т. 1. С. 118-122.
3. Смук М.М. Інститут народної законодавчої ініціативи в Україні: стан дослідження. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету*. Серія Право. 2015. Вип. 35. С. 97-101.
4. Крутько А.Л. Народна законодавча ініціатива у системі форм безпосередньої демократії. *Порівняльно-аналітичне право*. 2014. С. 32-34.
5. Средницька І.Ю. До питання запровадження народної законодавчої ініціативи в Україні. *Молодий вчений*. 2017. № 6 (46). С. 120-123.
6. Крутько А.Л. Рівні правового регулювання народної законодавчої ініціативи: теоретико-правове співвідношення. *Право і суспільство*. 2015. № 1. С. 15-20.

Пашенко Юлія Олександрівна
студентка юридичного факультету
Науковий керівник – к.ю.н., доцент **Наливайко О.І.**
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

**МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ЗА НЕВИКОНАННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА
В КОНТЕКСТІ ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА**

Так як, гуманітарне право направлене на збереження від реальної війни, та забезпечення не порушення прав людини під час збройного конфлікту або війни, питання відповідальності за порушення норм міжнародного права є актуальним, особливо на території України. Так, можна спостерігати неодноразові порушення прав в мирні часи та зловживання службовим становищем з боку посадових осіб.

Питання міжнародно-правової відповідальності за невиконання норм міжнародного права в аспекті гуманітарного права досліджували у своїх працях: В. Базов, М. Гнатівський, Т. Коротний, А. Кориневич, О. Тарасов, В. Лисик, С. Лихова, Є. Лук'янченко, О. Поєдинок, О. Сенаторова, Н. Хендель, Р. Швець та ін.

Незважаючи на значний прогрес, досягнутий сучасним міжнародним правом у регламентації питань застосування сили в міжнародних відносинах, збройні конфлікти залишаються повсякденною реальністю і після прийняття Статуту ООН. Характер збройних конфліктів з часом змінився, так: зменшується кількість класичних міждержавних воєн, проте частішими та кривавішими стають збройні конфлікти, у яких державі (або державам) протистоять недержавні збройні групи, а також ситуації, коли такі групи воюють одна з одною. Характер правового регулювання збройних конфліктів визначається гуманними цінностями, що є спільними для всього людства та не залежать від міркувань культурного релятивізму [1].

Збройні конфлікти – внутрішні і міжнародні – жорстока реальність двадцятого століття. Незважаючи на всі зусилля, які робляться заради того, щоб на постійній основі замінити застосування зброї мирними переговорами, вантаж людських страждань, смерті і руйнації, що неминуче приносить війна, продовжує зростати. Попередження збройних конфліктів є і повинно залишатися першою метою міжнародного співтовариства. Друга мета – вберегти людство від реальності війни. Таке завдання міжнародного гуманітарного права. Лесть більше ніж за сто років накопичено вагомий досвід договорів міжнародного гуманітарного права. Зараз чітко окреслені межі допустимих у збройних конфліктах видів дій. Але, договори і конвенції, навіть урочисто ратифіковані, не можуть урятувати життя, попередити жорстокість чи оберігати власність невинних людей, якщо немає волі до застосування цих угод за всіх умов. І вони не будуть діяти, допоки всі ті, хто безпосередньо втягнений у події, – як комбатанти, так і цивільні особи – не зрозуміють, що головне – це поважання основних прав людини [2].

Міжнародно-правовий обов'язок щодо дотримання МГП породжує перш за все відповідальність держав за невиконання норм МГП. Причому, держава несе відповідальність за порушення МГП, вчинені усіма гілками влади, – законодавчої, виконавчої, судової, фізичними і юридичними особами, що знаходяться під її владою чи контролем. Відповідальність несуть держави, і ця відпові-